

פתיח הדבר

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 80

ויקהל פקודי תשס"ט

השביעי שבת שבתון". אבל בפרשת יתרו ובפרשת ואתחנן כתוב "ששת ימים תעבוד" הכוונה שעובדים בעצמם, א"כ, יום השביעי הוא רק שבת.

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם" (לה ג)

סופי תיבות שלום. מכאן רמז, אומר ה"חסד לאברהם" למה שכתב "בעל העקידה" על פסוק זה בדרך מליצה, שלא יציתו את אש המחלוקת ביום השבת שאז יש לחוש לזה ביותר מפני שאנשים פנויים ממלאכתם. עיי"ש. לכן רמזה התורה כאן בסופי התיבות הנ"ל רמז שלום, להורות לנו שמחוייבים אנחנו בשבת למנוע בכל עוז את המחלוקת, ואדרבה אך שלום ושלוה יהיה אז בישראל.

וזה מרומז גם בפרשת יתרו בעשרת הדברות: "יום השביעי שבת לה" ראשי תיבות שלוה מפני שביום השבת סכנת המחלוקת שכיחה וצריך כל איש מישראל לכבוש את יצרו ולהסיר חרון אף וכעס ולהשבית מדנים ומריבות כי היום הזה ניתן לנו ליום מנוחה, מנוחת שלום ושלוה והשקט ובטח.

ומרן הגרא"ל שליט"א כתב ב"ב אלול תשס"ח מכתב בענין זה:

"לכבי בני ישראל היקרים

אתם מאד אהובים בעיני הקב"ה, אבל יחד עם זה צער גדול כביכול אם מדברים לא טוב איש על רעהו. ומאד עושים נחת רוח אם עושים גדרים לא לדבר דברים לא טובים אחד על השני, וזכות זה כ"כ גדול וכ"כ חביב לפניו ית"ש, תזכו לזה לאהבה מהשי"ת בזה ובבא.

וכ"ש בשבת קדש, שבקושי היתירו לומר שלום"

"כל נדיב לב הביאו וכל איש אשר הניף תנופת זהב" (לה ב)

כותב בספר "ליקוטי חבר בן חיים" בשם רבו החתם סופר זצ"ל, שהכוונה כי מי שנותן צדקה לשם שמים, נותן את נדבתו בסתר. אבל המתיהר בצדקתו נותן לבית הכנסת איזה דבר שאפשר יהיה לכתוב עליו שהוא תרם, כדי שכולם יראו. וכך היה בנדבת המשכן. כל נדיב לב הביאו חו ונזם, דברים קטנים, אשר יצרפם הצורף בכור. אבל "כל איש אשר הניף" - מי שרוצה להתפאר בנדבתו, הוא הביא תנופת זהב, דהיינו כלי מסויים שישאר זכרון נדבתו אחריו.

ובענין זה מפרשים גם את הפסוק: "כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם וגו' הביאו בני ישראל נדבה לה" (שמות

"ויקהל משה את כל עדת וגו' ויאמר עליהם ששת ימים תעבד וגו'" (לה א, ב)
יש לדייק מדוע ציוה משה רבינו על מצות שבת כאן מיד אחרי מעשה העגל.

ובספר "שארית יעקב" (הובאו דבריו ב"ילקוט האורים"), כתב לפרש על פי דברי הגמרא במסכת שבת כל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחליו לו. אם כן, משה רבינו הקהיל את עם ישראל אחר מעשה העגל ואמר להם אתם חטאתם חטאה גדולה, שעבדתם עבודה זרה, לכן עכשיו תשמרו שבת כהלכתה וה' ימחל לכם.

"זה הדבר אשר ציוה ה'" (לה ד)

פירש רש"י, לי: לומר לכם. ולכאורה מה ראה רש"י לפרש כאן יותר מאשר בכל מצוות התורה, הלא ברור שכל מה שמשה רבינו אומר, הצטווה ע"י הקב"ה לומר לישראל. ועוד הלא לפני שני פסוקים כתוב "אלה הדברים אשר ציוה" ולא פירש רש"י שם שום דבר.

ומפרש בספר "אור החמה" שהיה קשה לרש"י מדוע נאמר כאן "אשר ציוה", הלא מדובר כאן על תרומה שהיא נדבת הלב, ולא חובה. א"כ איך אפשר לקרוא לזה ציווי? לכן פירש רש"י שהציווי הוא עלי, שאני מצווה לומר לכם "קחו מאתכם תרומה".

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (לה ב)

ידועה הקושיה, למה כאן ובפרשת אמור (ויקרא כג ג) וכן בפרשת כי תשא (שמות לה ב) כתוב "שבת שבתון", אבל בפרשת יתרו (שמות כ ט) ובפרשת ואתחנן (דברים ה יג) כתוב "וביום השביעי שבת" ולא כתוב שבת שבתון.

ומתרץ הגאון רבי דב בער הכהן רפפורט אב"ד מזיבז (הובאו דבריו ב"ליקוטי בשמים"), על פי מה שכתוב בגמרא מסכת ברכות, שבזמן שישראל עושים רצונו של מקום מלאכתם נעשית על ידי אחרים. ואם כן, כל ששת ימי המעשה נראים אצלם שבת. ויום השבת, הוא שבת שבתון. אבל כשאינם עושים רצונו של מקום ועושים בעצמם את עבודתם בששת ימי המעשה, יום השבת הוא בשבילם רק שבת גרידא, ולפי זה כאן ובפרשת כי תשא ובפרשת אמור שנאמר "תעשה" או "יעשה" בצירה, שהניקוד מראה שמדובר בשעה שעושים רצונו של מקום ועל כן מלאכתן נעשית ע"י אחרים, לכן כתוב "וביום

אמר משה שאת מה שעשו כבר יביאו, אבל מכאן ואילך אל יעשו עוד מלאכה.

"ויכלא העם מהביא" (לו ו)

במסורה: פעמים נאמרה המילה ויכלא. כאן, ועוד פעם בפסוק "ויכלא הגשם".

מפרש המהרא"ל צינץ בספרו "מלא העומר" על פי הגמרא במסכת תענית דף ח' עמ' ב' שאומרת שאין הגשמים נעצרים אלא בשביל פוסקי צדקה ברבים ואינם נותנים, וממילא "ויכלא העם מהביא" "ויכלא הגשם".

"משכן העדות" (לח כא)

פירש רש"י משכן משכן שתי פעמים רמז לבית המקדש שנתמשכן שתי פעמים בעוונותיהם של ישראל.

שואל הגר"ז, אחיו של הגר"ח מוולוז'ין, והלא יש דין שמשכון צריכים להחזיר, שנאמר "עד בא השמש תשיבנו לו וגו' והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני". וממילא קשה מדוע עדיין לא החזיר לנו הקב"ה את בית המקדש שהוא המשכון?

ועונה הגר"ז זצ"ל, דבאמת אם היינו צועקים היה הקב"ה מחזיר לנו, כפי שכתבו "והיה כי יצעק אלי ושמעתי", אך אם אנחנו לא צועקים ולא מבקשים, או שצועקים ומבקשים אך אומרים "בית המקדש" ומתכוונים לחשבון הבנק, אז בית המקדש עדיין לא נבנה.

וכפי שמסופר על הסבא קדישא מראדושיץ שנקלע בצעירותו לאיזה בית כפרי פשוט. והנה בחצות הלילה כשקם לתיקון חצות, שמע שבעל הבית ער. וחשב לעצמו, אה, אשריכם ישראל. יהודי כזה פשוט וקם לתיקון חצות! אך הנה נשמעה אנחה השוברת חצי גופו של אדם. והסבא קדישא חשב לעצמו, כנראה שבעל הבית פה הוא אחד מל"ו צדיקים. כזאת אנחה על חורבן בית המקדש? אחרי כמה דקות נשמעה שוב אנחה כבדה, והסבא קדישא חשב לעצמו: מכזה תיקון חצות תשאר לי השפעה לכל החיים. ואחרי כמה דקות נשמעה שוב אנחה ואחריה שמע את בעל הבית אומר לאשתו: כבר אמרתי לך כמה פעמים שלא תתני לי לאכול בערב לפני השנה אוכל מטוגן כי זה עושה לי צרבת...

וכוונתו של הסבא קדישא היתה ללמדנו שהרבה פעמים אנו נאנחים על חורבן בית המקדש, אבל זה קורה לנו בעיקר כשיש לנו צרבת.

לה (כט) ומפורש ה"שער בת רבים" שיש הנודבים שלא לשם שמים ואז עושים זאת בפרסום גדול, אבל אלה שנדב ליבם אותם עשו זאת בשקט בשקט, ושלחו את הנדבה ביד בניהם. וזהו "הביאו בני ישראל נדבה לה"!

"וכל הנשים אשר נשא ליבם אתנה בחכמה טוו את העזים" (לה כו)

מביא הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו "טעמא דקרא" מאמר חז"ל שהתורה מכוונת כאן על מרים. ומסביר הגר"ח שחז"ל דרשו זאת משום שמרים היתה מיילדת כמו שכתוב על המיילדות העבריות אשר שם האחת פועה, זו מרים (סוטה יא עמ' ב). ומיילדת הלא נקראת חכמה (שבת קכח עמ' ב' וראש השנה כג עמ' ב') וממילא כשמדובר בתורה על חכמה, הבינו חז"ל שזו מרים.

ומה שמיילדת נקראת חכמה כתבו בספרים רמז לזה, "איזהו חכם הרואה את הנולד".

"וכל הנשים אשר נשא ליבם אתנה בחכמה טוו את העזים" (לה כו)

אמרו רבותנו ז"ל בגמרא שבת דף עד שנשים חכמות אלו טוו את הצמר בשעה שהיה עדיין מחובר לגוף העזים. וצריך לדעת ולהבין מה הענין בזה.

מסביר הגאון מבגדד רבי יוסף חיים זצ"ל בספרו "עוד יוסף חיי" דהנשים האלה נשא ליבם אותן בחכמה, שידעו והבינו שמלאכת המשכן נעשית כדי לתקן את חטא העגל. אבל, הלא נשים לא חטאו בחטא העגל ואינן צריכות תיקון. וידוע שמלאכת הטוויה היא מיוחדת לנשים בלבד כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפרק כא מהלכי אישות על הפסוק "בידיה טוו", ולכן הוצרכו הנשים לטוות בידן לצורך המשכן. אך כדי לזכות את האנשים בעליהן, במצוה זו של הטוויה, התחכמו וטוו את הצמר בעודו מחובר לעזים, והביאו אח"כ את העזים אל בעליהן והם גוזזו את הצמר הארוג ומסרוהו לגזברים. נמצאת מלאכה זו של הטוויה נגמרת ע"י האנשים ונקראת על שמם.

"אל יעשו עוד מלאכה" (לו ו)

ומדוע לא נאמר על יביאו עוד?

אומר מרן הגר"א קוטלר זצ"ל שמכיון שיש כאלה שכבר עשו, והזמנה מילתא היא, יוצא שתהיה כאן מעילה. לכן

להערות, הארות ולתרומות ובכל ענייני הגליון נא לפנות: 050-4147001

ניתן להוריד את העלון בכתובת האתר: www.Leorhaner.co.il